

Anna Bischoff

Katedra Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Sytuacja społeczno-ekonomiczna podatnika a udział podatku PIT w płacy brutto w krajach OECD

Wstęp

Rozwój cywilizacyjny oraz zmiany struktur społecznych i gospodarczych zachodzące na przestrzeni kolejnych wieków spowodowały, iż pod koniec XVIII wieku dotychczasowe formy opodatkowania, skupiające się głównie na majątku rzeczowym, stały się niewystarczające. Poszukiwania źródeł nieobjętych podatkiem, umożliwiających bardziej sprawiedliwe rozłożenie ciężarów podatkowych, ostatecznie doprowadziły do objęcia opodatkowaniem dochodów [Matysek 2009, s. 51]. Podatek dochodowy od osób fizycznych, początkowo wprowadzany był jako podatek przejściowy w celu sfinansowania określonego celu publicznego, natomiast po I wojnie światowej w wielu państwach został uchwalony jako podatek stały. W drugiej połowie XX wieku PIT upowszechnił się na świecie.

We wszystkich krajach Unii Europejskiej (UE) występuje podatek dochodowy od osób fizycznych (ang. Personal Income Tax – PIT). Stawki podatku dochodowego PIT krajów UE są bardzo zróżnicowane, dużo krajów stosuje ponadto znaczną rozpiętość stawek podatkowych.

Obecnie istniejące systemy podatkowe krajów Europy Zachodniej zostały ukształtowane głównie po drugiej wojnie światowej. Duży wpływ na ustalanie sposobu oraz zakresu opodatkowania dochodów osób fizycznych w krajach Europy Zachodniej miały doktryny Keynesa, nakładające na podatki wiele funkcji pozafiskalnych [Krajewska 2012, s. 88]. Realizacja funkcji sprawiedliwości społecznej w ustalaniu poziomu obciążeń fiskalnych ludności wyraża się m.in. poprzez zastosowanie progresji podatkowej – istnienie różnej liczby progów podatkowych, jak również dużej rozpiętości stawki najwyższej i najniższej oraz

występowanie określonej wysokości kwoty wolnej od podatku, uwzględniającej możliwości płatnicze podatnika [Wach 2005, s. 47]. Wiele krajów stosuje ponadto ulgi prorodzinne znacznie zmniejszające poziom obciążeń podatkowych wśród osób wychowujących dzieci. Poziom obciążeń fiskalnych podatkiem dochodowym jest więc zróżnicowany w zależności od stopnia zamożności oraz możliwości zastosowania ulg i odliczeń. Reformy podatkowe realizowane w ostatnich latach ukierunkowane są głównie na redukcję obciążeń z tytułu podatków dochodowych. Znajduje to odzwierciedlenie w zmniejszaniu się udziału obu podatków dochodowych, zarówno w podatkowych dochodach budżetowych, jak i w relacji do PKB [European Commission 2009]. Zmniejszające się wpływy z tytułu podatków dochodowych są rekompensowane głównie wzrostem udziału podatków pośrednich oraz składek na ubezpieczenia społeczne zarówno w podatkowych dochodach budżetowych, jak i w relacji do PKB [Wołowicz 2011, s. 39].

Postulaty sprawiedliwości społecznej oraz zdolności płatniczych podatnika jako podstawa do ustalania wysokości obciążeń podatkowych osób fizycznych nie są tak widoczne w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, które przystąpiły do UE od 2004 roku. W krajach tych występuje na ogół mniejsze zróżnicowanie poziomu stawek podatku dochodowego oraz niższa wysokość nominalnej kwoty zwolnionej z opodatkowania. Niektóre kraje zdecydowały się na zastosowanie ujednoliconej stawki podatku dochodowego oraz zrezygnowały z ulgi podatkowej w postaci kwoty zwolnionej od podatku. Wprowadzenie takiego rozwiązania spowodowało znaczne uproszczenie systemu podatkowego tych państw.

Świadomość narastającego problemu jakim jest potencjalne zahamowanie procesu zrównoważonego rozwoju powoduje zwiększone zainteresowanie tematyką społeczno-ekonomiczną na świecie. Rogall, widząc zagrożenia dla zrównoważonego rozwoju, wskazuje na niebezpieczeństwa dotychczasowych trendów globalnych. Są to głównie: utrata przez państwo funkcji regulującej i związany z tym upadek standardów socjalnych, wzrost nierówności dochodów i szans życiowych [Rogall 2010].

Polityka podatkowa jest istotnym narzędziem oddziaływania państwa na dochody ludności, w tym gospodarstw domowych. W tym zakresie ważne jest zwłaszcza kształtowanie podatków bezpośrednich (w tym PIT), których główną funkcją jest redystrybucja dochodów pierwotnych gospodarstw domowych: dochodów z pracy najemnej oraz z prowadzenia działalności gospodarczej [Leszczyńska 2013, s. 160].

Metody badań

Celem opracowania jest określenie oraz opisanie stopnia zróżnicowania obciążenia podatkiem PIT dochodów w zależności od sytuacji ekonomicznej podatnika w krajach OECD. Badanie obejmuje lata 2000–2013. Kraje członkowskie OECD zostały podzielone na 3 grupy państw: wszystkie państwa należące do OECD (grupa pierwsza), państwa należące do OECD i UE – 21 państw (grupa druga), państwa należące do OECD, które zostały przyjęte do UE od 2004 roku (grupa trzecia). W celu dokonania analizy poziomu obciążenia podatników podatkiem PIT w zależności od sytuacji ekonomicznej podatnicy podzieleni zostali na 7 grup społeczno-ekonomicznych:

- osoby rozliczające się samodzielnie, osiągające 67% średniego dochodu w danym kraju,
- osoby rozliczające się samodzielnie, osiągające 100% średniego dochodu w danym kraju,
- osoby rozliczające się samodzielnie, osiągające 167% średniego dochodu w danym kraju,
- osoby osiągające 67% średniego dochodu dla danego kraju, mające pod opieką 2 dzieci,
- małżeństwa, w których, jedna osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, druga osoba nie osiąga dochodu, posiadające pod opieką 2 dzieci,
- małżeństwa, w których jedna osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, a druga osoba 33%, posiadające pod opieką 2 dzieci,
- małżeństwa, w których jedna osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, a druga 67%, posiadające pod opieką 2 dzieci.

W opracowaniu udowodniona została teza, iż w badanym okresie zmniejszyła się ilość stawek podatkowych oraz zmalało znaczenie podatku PIT jako źródła dochodów budżetowych w większości państw OECD. Opracowanie odpowiada również na pytanie, w której z wyróżnionych grup społeczno-ekonomicznych poziom obciążenia podatkiem PIT wzrósł, a w której wykazywał tendencję malejącą.

Wyniki badań

W tabeli 1 oraz na rysunku 1 przedstawione zostały uśrednione liczby stawek podatkowych w trzech grupach państw należących do OECD w latach 2000–2013.

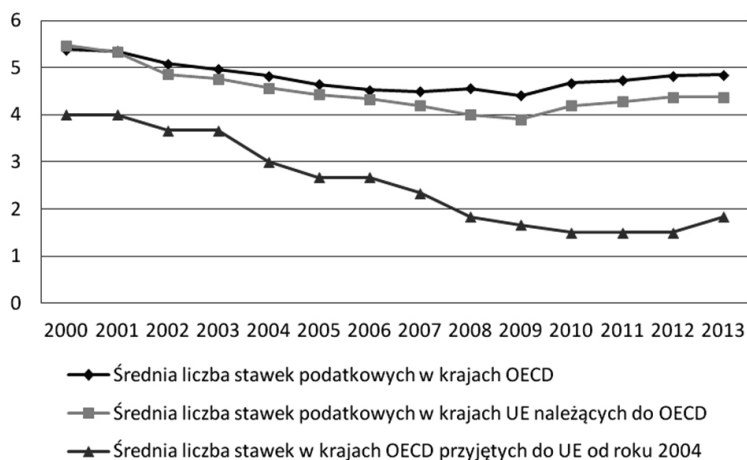
Tabela 1

Liczba stawek podatkowych podatku dochodowego od osób fizycznych w krajach OECD w latach 2000–2013

Lata	Średnia ilość stawek podatkowych w krajach OEC – grupa pierwsza	Średnia ilość stawek podatkowych w krajach UE należących do OECD – grupa druga	Średnia ilość stawek podatkowych w krajach OECD przyjętych do UE od roku 2004 – grupa trzecia
2000	5,38	5,48	4,00
2001	5,35	5,33	4,00
2002	5,09	4,86	3,67
2003	4,97	4,76	3,67
2004	4,82	4,57	3,00
2005	4,65	4,43	2,67
2006	4,53	4,33	2,67
2007	4,50	4,19	2,33
2008	4,56	4,00	1,83
2009	4,41	3,90	1,67
2010	4,68	4,19	1,50
2011	4,74	4,29	1,50
2012	4,82	4,38	1,50
2013	4,85	4,38	1,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Rysunek 1 oraz tabela 1 przedstawiają ogólną tendencję do zmniejszania się średniej liczby stawek podatkowych krajów należących do OECD. Średnia dla wszystkich krajów OECD (grupa pierwsza) wykazuje tendencję malejącą przede wszystkim w latach 2000–2009. Średnia liczba stawek w grupie pierwszej spada z wysokości 5,38 w roku 2000 do 4,41 w roku 2009. Średnia liczba stawek podatkowych w krajach OECD należących do UE (grupa druga) jest nieznacznie niższa w całym badanym okresie. Najniższą średnią ilością stawek podatkowych wyróżnia się grupa krajów należących do OECD, które przystąpiły do UE od 2004 roku (grupa trzecia). W roku 2013 średnia liczba stawek podatkowych dla tej grupy państw była aż o 3,02 punktu procentowego niższa niż średnia dla wszystkich krajów OECD i wynosiła 1,83. To głównie w krajach, które przystąpiły do UE od 2004 roku popularna stała się idea podatku liniowego. Kraje takie jak Estonia, Czechy, Słowacja czy Węgry w trakcie badanego okresu wprowadziły podatek liniowy. Koncepcja podatku liniowego była bardzo powszechna w krajach nie mających doświadczenia w tworzeniu sektora finansów publicz-

Rysunek 1

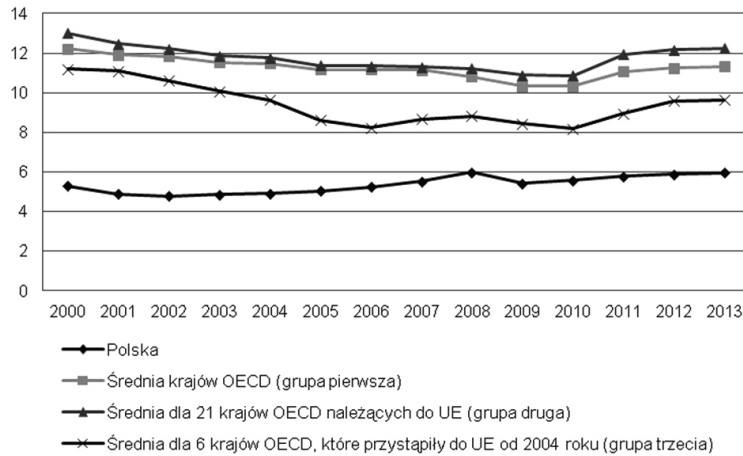
Średnia liczba stawek podatkowych dla krajów OECD, krajów UE należących do OECD, oraz krajów należących do OECD przyjętych do UE od 2004 roku (Czechy, Estonia, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry) w latach 2000–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

nych przystosowanego do wymagań gospodarki rynkowej. Koncepcja ta była również bardzo popularna ze względu na prostotę konstrukcji oraz łatwość administrowania podatkami. Nigdy nie została jednak wprowadzona w krajach Europy Zachodniej czy USA. Wszystkie średnie wykazują tendencję malejącą głównie w latach 2000–2008, natomiast od roku 2009 zauważalny był wzrost średniej liczby stawek podatkowych dla wszystkich trzech grup badanych państw. Przyczyną takiej zmiany może być weryfikacja skutków wcześniejszych reform podatkowych i powrót do idei progresji stawek podatkowych w zależności od stopnia zamożności podatnika.

Rysunek 2 przedstawia poziom obciążenia podatkiem PIT podatników rozliczających się samodzielnie, którzy osiągają około dwie trzecie średnich dochodów w danym kraju.

Średnia dla krajów z grupy pierwszej oraz drugiej była zbliżona w badanym okresie i wykazywała tendencję malejącą w latach 2000–2009. Wysokość obciążenia w tych latach spadła z poziomu 12–13% w roku 2000 do 10–11% w 2009 roku. Znacznie niższy udział podatku PIT w płacy brutto widoczny był w grupie państw należących do grupy trzeciej. Udział podatku PIT w płacy brutto dla Polski w porównaniu z trzema grupami państw znajdował się znacznie poniżej średniej. Średni udział PIT w płacy brutto dla Polski nie przekroczył poziomu 6% w trakcie badanego okresu.

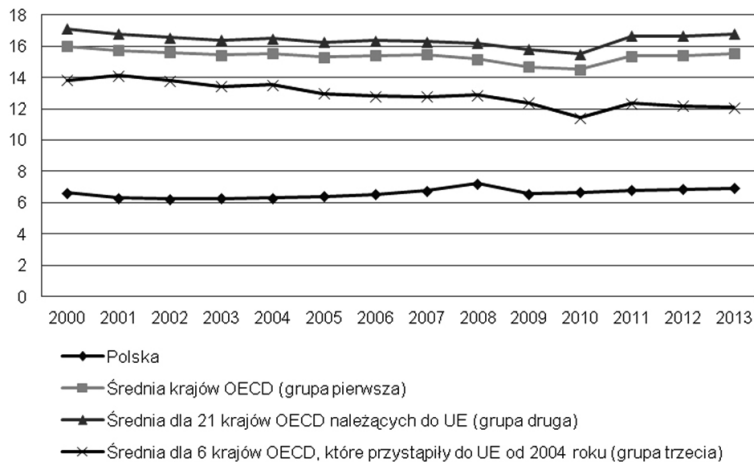

Rysunek 2

Udział podatku PIT w płacy brutto osoby rozliczającej się samodzielnie osiągającej 67% średniego dochodu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Rysunek 3 przedstawia poziom obciążenia podatkiem PIT podatników rozliczających się samodzielnie, którzy osiągają 100% średnich dochodów w danym kraju.

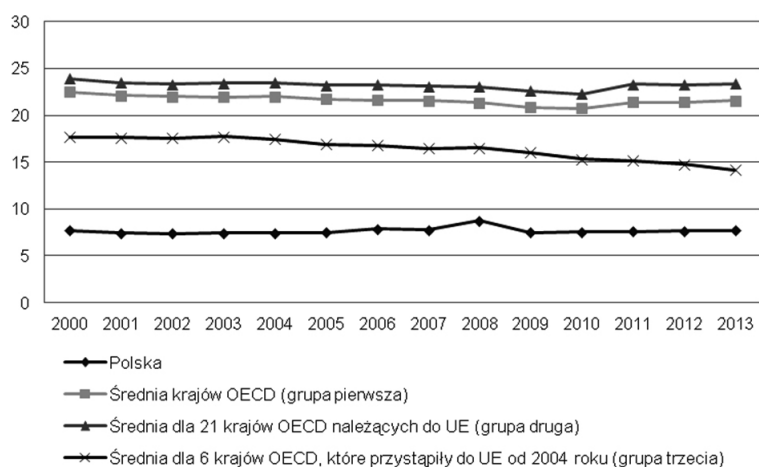
Rysunek 3

Udział podatku PIT w płacy brutto osoby rozliczającej się samodzielnie osiągającej 100% średniego dochodu w danym kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Średnie obciążenie podatkowe podatkiem PIT było wyższe niż w przypadku podatników osiągających 67% średnich dochodów i mieściło się w przedziale od 14,5 do 16,0% (grupa pierwsza). Podobnie jak w przypadku osób osiągających 67% średniego dochodu, poziom obciążenia podatkiem PIT dla podatników z krajów grupy trzeciej był znacznie niższy niż w przypadku krajów z grupy pierwszej i drugiej. Udział podatku PIT w płacy brutto podatników z Polski był natomiast znacznie niższy niż średnia dla krajów z grupy pierwszej, drugiej i trzeciej i mieścił się w przedziale od 6,2% w roku 2002 do 7,2% w roku 2008.

Poziom obciążenia podatkiem PIT osób zamożnych osiągających dochody powyżej średniej krajowej przedstawiony został na rysunku 4.

Rysunek 4

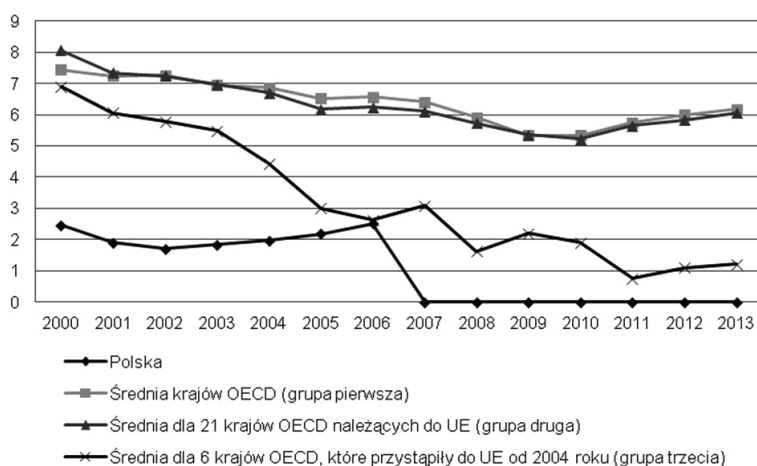
Udział podatku PIT w płacy brutto osoby rozliczającej się samodzielnie osiągającej 167% średniego dochodu w danym kraju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Udział podatku PIT w płacy brutto charakteryzował się stosunkowo małą zmiennością w czasie we wszystkich badanych grupach państw. Dla pierwszej grupy państw obciążenie to waha się od 22,5 do 20,8%, dla grupy drugiej od 23,9% w 2000 roku do 22,3% w 2010 roku. Podobnie jak to miało miejsce w dwóch poprzednich przypadkach państwa grupy trzeciej oraz Polska znajdowały się znacznie poniżej średniego poziomu obciążenia podatkiem PIT płacy brutto krajów z grupy pierwszej i drugiej. Niewielka zmienność w poziomie opodatkowania osób najzamożniejszych może wiązać się z niechęcią do zmiany maksymalnego poziomu fiskalizacji. Osoby zamożne należą często jednocześnie do najlepiej wykształconych oraz mobilnych obywateli danego państwa. Zmiany w opodatkowaniu tej grupy społecznej wprowadzane są więc niechętnie, tak aby nie sprowokować działań mających na celu unikania opodatkowania, czy też

zaniżania poziomu osiąganego dochodu. Poziom opodatkowania uzasadniony danymi historycznymi, czyli taki, do którego obywatele zdążyli już przywyknąć, jest łatwiejszy do zaakceptowania dla podatników.

Rysunek 5 przedstawia udział PIT w płacy brutto u osób znajdujących się w stosunkowo najtrudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Osoby samotnie wychowujące dzieci, osiągające dochody poniżej średniej krajowej, są podatnikami wymagającymi najwyższego poziomu pomocy społecznej. Są one również w najwyższym stopniu zagrożone ubóstwem. Z drugiej strony w państwach rozwiniętych, w których negatywne skutki niżu demograficznego zdążyły już odbić swoje piętno na finansach publicznych mogą stanowić istotną szansę na utrzymanie niezmiennego poziomu dochodów budżetowych w przyszłych dekadach. Dlatego też w większości krajów podatnicy należący do tej grupy społeczno-ekonomicznej korzystają z ulg i odliczeń podatkowych. Wśród wszystkich grup krajów widoczna jest tendencja do zmniejszania się udziału podatku PIT w płacy brutto w badanym okresie. Dla krajów z grupy pierwszej i drugiej udział podatku PIT spadł z 8,0% (grupa druga), 7,4% (grupa pierwsza) w 2000 roku do 5,2% (grupa pierwsza i druga) w 2010 roku. W kolejnych dwóch latach udział PIT w płacy brutto nieznacznie wzrósł do 6,0% (grupa pierwsza i druga). Kraje należące do grupy trzeciej wyróżniają się znaczną dynamiką spadku poziomu obciążenia podatkowego, z 6,9% w 2000 roku do 1,2% w 2013 roku. Polska wyróżnia się na tle pozostałych krajów OECD zerowym poziomem obciążenia podatkiem PIT od 2007 roku osób znajdujących się w opisywanej grupie społeczno-ekonomicznej.

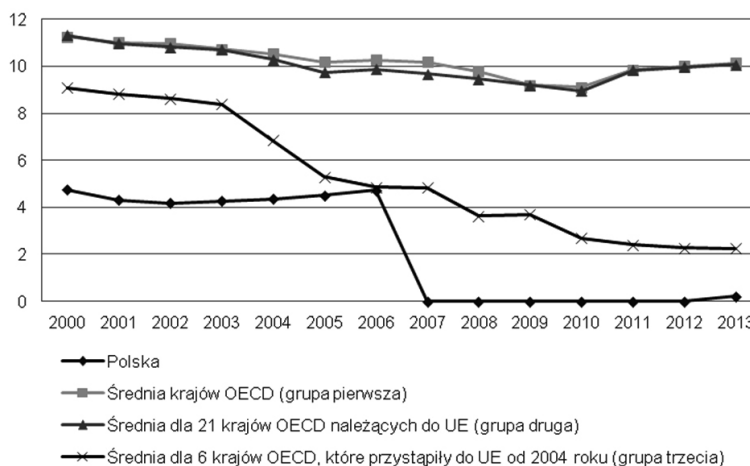

Rysunek 5

Udział podatku PIT w płacy brutto u podatników osiągniętych 67% średniego dochodu mających pod opieką 2 dzieci, rozliczających się samodzielnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Rysunek 6 przedstawia udział podatku PIT w płacy brutto małżeństw posiadających 2 dzieci pod opieką, w których jedna osoba nie osiąga dochodu, druga natomiast osiąga 100% średniego dochodu krajowego.

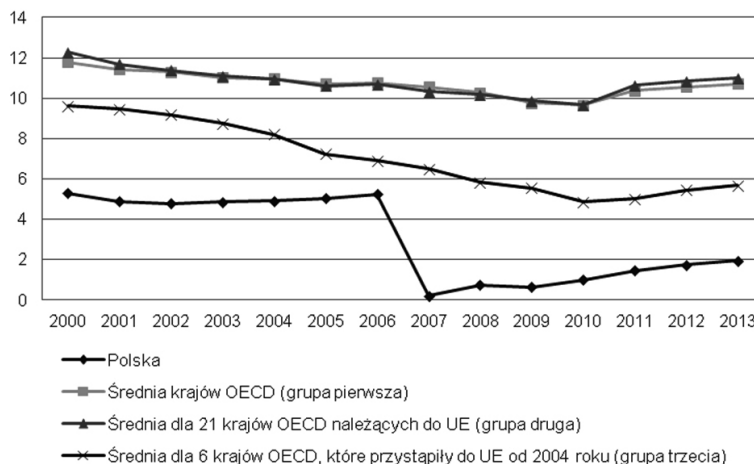
Rysunek 6

Udział podatku PIT w dochodach osób zamężnych, w których pierwsza osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, druga osoba nie osiąga dochodu, posiadających pod opieką 2 dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Rodziny wychowujące dzieci w większości krajów OECD mogą korzystać z ulg oraz odliczeń podatkowych. W wielu krajach możliwe jest również wspólne rozliczanie się małżonków. Jest ono najkorzystniejsze dla osób, u których występuje duża dysproporcja w zarobkach. Jednak nie wszystkie kraje OECD wprowadziły możliwość wspólnego rozliczania się małżonków. Sytuacja, w której jedna osoba nie pracuje, a druga osiąga średnie dochody krajowe jest w niewielkim stopniu lepsza pod względem finansowo-ekonomicznym od sytuacji rodziców samotnie wychowujących dzieci. Zmiany w poziomie opodatkowania tej grupy społeczno-ekonomicznej były analogiczne jak w przypadku osób samotnie wychowujących dzieci. Tendencja malejąca szczególnie zauważalna jest dla krajów z grupy trzeciej. Spadek udziału podatku PIT w płacy brutto wyniósł z 9,0% w 2000 roku do 2,3% w 2013 roku. Od 2007 roku w Polsce udział podatku PIT w płacy brutto osób z tej grupy był zerowy, w 2013 roku wzrósł natomiast do poziomu 0,2%. W krajach z grupy pierwszej i drugiej wykazywał niewielką tendencję malejącą w okresie 2000–2010, z kolei w okresie 2011–2013 tendencję rosnącą i osiągnął poziom 10% w 2013 roku.

Rysunek 7 przedstawia udział podatku PIT w płacy brutto małżeństw posiadających 2 dzieci pod opieką, w których jedna osoba osiąga 33% dochodu, druga natomiast osiąga 100% średniego dochodu krajowego.

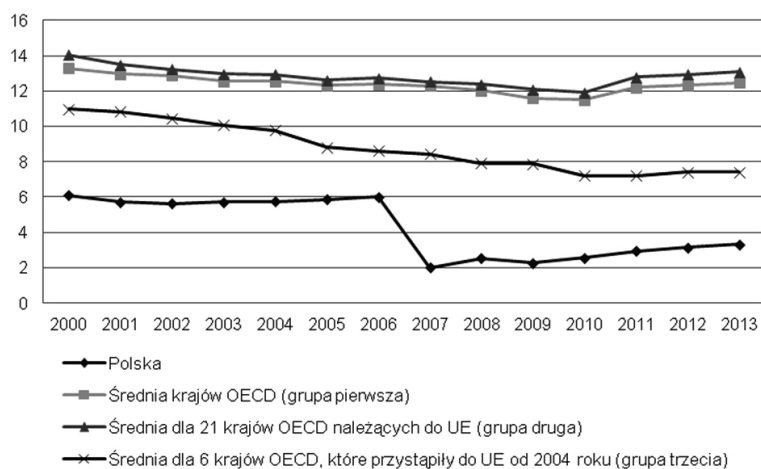

Rysunek 7

Udział podatku PIT w dochodach osób zameżnych, w których pierwsza osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, a druga osoba 33%, posiadających pod opieką 2 dzieci
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Dochód małżeństw, posiadających pod opieką 2 dzieci, w których obie osoby dorosłe osiągają przychód, jedna na poziomie 100% średniej krajowej, a druga na poziomie 33% jest bardziej obciążony podatkiem PIT niż dochód małżeństw, w których jedynie jedna osoba pracuje. Co więcej, od 2010 roku, a w Polsce od 2007 roku widoczna jest tendencja podnosząca poziom obciążeń podatkowych PIT dla tej grupy społecznej. W Polsce udział podatku PIT po znacznym spadku w 2007 roku, wzrósł z 0,2% w 2007 roku do 1,9% w 2013 roku. Podobne tendencje widoczne były dla krajów grupy pierwszej i drugiej. Udział PIT w płacy brutto początkowo spadał z poziomu 11,8% (grupa pierwsza), 12,3% (grupa druga) w 2000 roku do 9,7% w 2010 roku, aby ponownie wzrosnąć i osiągnąć poziom 11,0% w 2013 roku (grupa pierwsza i druga). Kraje z grupy trzeciej charakteryzowały się stabilną tendencją spadkową udziału PIT w płacy brutto. Udział ten spadał z 9,0% w 2000 roku do 4,9% w 2010 roku. Następnie podobnie jak w przypadku krajów z grupy pierwszej i drugiej nastąpił nieznaczny wzrost udziału PIT w dochodach brutto do poziomu 5,7% w 2013 roku. Osoby pracujące, mające na swoim utrzymaniu dzieci, są ze społecznego punktu widzenia najbardziej pożądaną grupą społeczną. Niepokojące jest więc zjawisko, iż grupa ta jako jedna z nielicznych odczuwa wzrost obciążenia podatkowego podatkiem dochodowym.

Podobnie przedstawia się również zmiana w poziomie obciążenia PIT dochodów małżeństw, w których jedna osoba osiąga 100% dochodów, a druga 67% dochodów (rys. 8). Tendencje zarówno dla grupy pierwszej, drugiej, jak i trzeciej oraz dla Polski są podobne do tych wspomnianych już wcześniej dla małżeństw, w których osoby osiągały 100% i 33% dochodów. Oznacza to, iż osoby te w coraz większym stopniu obciążone są podatkiem PIT. Co istotne, osoby te stanowią najbardziej pożądane z punktu widzenia gospodarki społeczno-ekonomicznej kraju jednostki – osoby niewymagające pomocy socjalnej, a jednocześnie zapewniające stałe dochody budżetowe w postaci zarówno, podatku PIT, jak i biorące czynny udział w kształtowaniu i wychowywaniu przyszłych pokoleń, a więc jednocześnie przeciwdziałające niekorzystnemu zjawisku niżu demograficznego. Osoby takie powinny być traktowane priorytetowo z punktu widzenia kształtowania polityki społecznej i fiskalnej każdego państwa.

Rysunek 8

Udział podatku PIT w dochodach osób zameżnych, w których pierwsza osoba osiąga 100% średniego dochodu dla danego kraju, a druga 67%, posiadających pod opieką 2 dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://stats.oecd.org> (data dostępu: 26.10.2014).

Średnie obciążenie podatkowe dochodów w krajach OECD zmniejszało się we wszystkich badanych typach rodzin w latach 2000–2010. Od 2011 roku w większości rozpatrywanych grup społeczno-ekonomicznych poziom opodatkowania wzrastał. Najbardziej niekorzystną tendencją był wzrost poziomu opodatkowania osób pracujących wychowujących dzieci.

Wnioski

1. W badanym okresie widoczna była tendencja do zmniejszania liczby stawek podatkowych i ogólnego poziomu obciążenia podatkiem PIT. Szczególnie trend ten widoczny jest w krajach będących członkami OECD, które zostały przyjęte do UE od 2004 roku.
2. Polska wyróżnia się na tle krajów OECD oraz krajów UE stosunkowo niskim, a niekiedy nawet brakiem obciążania podatkiem PIT osób niezamożnych, samotnie wychowujących dzieci.
3. Obciążenie podatkiem PIT osób osiągających dochód poniżej średniej dla danego kraju wykazywało dużą zmienność w trakcie badanego okresu, natomiast obciążenie podatkowe osób wyróżniających się dochodami znacznie powyżej średniej krajowej utrzymywało się na niezmiennym poziomie.
4. W latach 2010–2013 poziom obciążenia podatkiem PIT dochodów osób pracujących i wychowujących dzieci wzrastał. Jest to wysoce niekorzystna tendencja, gdyż obciążenie podatkowe wzrasta wśród podatników będących najbardziej pożądaną grupą społeczno-ekonomiczną zarówno w długiej, jak i krótkiej perspektywie zarządzania finansami państwa.

Literatura

- BYWALEC Cz., 2010: *Konsumpcja a rozwój gospodarczy i społeczny*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- European Commission, 2010: *Monitoring tax revenues and tax reforms in EU Member States*.
- European Commission, 2013: *Tax reforms in EU Member States 2013*, Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- European Commission 2013: *Recent Reforms of Tax Systems in the EU: Good and Bad News*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- Eurostat Statistical books, 2013: *Taxation Trends in European Union, 2013 edition*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- KRAJEWSKA A., 2012: *Podatki w Unii Europejskiej Długookresowa tendencja i reakcja na kryzys*. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
- LESZCZYŃSKA M., 2013: *Polityka fiskalna państwa a dochody polskich gospodarstw domowych*. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy* nr 31.
- MATYSEK G., 2009: *Założenia modelowe opodatkowania dochodów*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Lublin.
- ROGALL H., 2010: *Ekonomia zrównoważonego rozwoju. Teoria i praktyka*, przekład J. Gilewicz, Zysk i S-ka, Poznań.
- SKWIROWSKI P.: *Polacy bardzo wcześnie zaczynają płacić podatki*, <http://wyborcza.pl/0,0.html> (data dostępu:
- Taxation papers, 2004: *Tax-based EU own resources an assessment*, Working Paper, nr 1.
- Wach K., 2005: *Systemy podatkowe krajów Unii Europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków.

- WILDMAN F., 2001: Tax Structure and Growth: Are Some Taxes Better Than Others? Public Choice, Nr 107.
- WOŁOWIEC T., 2011: *Wybrane zagadnienia harmonizacji opodatkowania osób fizycznych*. Finansowy Kwartalnik Internetowy „e-Finanse”, vol. 7, nr 2.
- Zee H.H., 2013: Personal Income Tax Reform: Concepts, Issues and Comparative Country Developments, IMF Working Paper, nr 5 2005, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg.

Abstrakt

W opracowaniu przedstawiono analizę obciążenia podatkiem PIT podatników z krajów OECD, w zależności od ich sytuacji społeczno-ekonomicznej. Podatnicy zostali podzieleni na 7 grup społeczno-ekonomicznych. Każda z grup reprezentowała określony poziom dochodów, dodatkowym kryterium było posiadanie pod opieką dzieci lub ich brak. Badanie zostało przeprowadzone na podstawie danych udostępnionych przez OECD dla lat 2000–2013. Z przeprowadzonych badań wynika, iż ogólny poziom obciążenia podatkiem PIT spadał w latach 2000–2010, natomiast od roku 2011 do 2013 widoczny był wzrost zarówno poziomu opodatkowania, jak i liczby stawek podatkowych dla wszystkich badanych grup. Wzrost ten dotyczył przede wszystkim osób pracujących i jednocześnie wychowujących dzieci.

Słowa kluczowe: podatnik, PIT, stawki podatkowe, płaca brutto

Socio-economic situation of taxpayers in relation to the share of PIT in gross wages in OECD countries

Abstract

The paper presents an analysis of personal income tax burden for taxpayers from OECD countries, depending on their socio-economic situation. Taxpayers were divided into 7 socio-economic groups. Each group represented a certain level of income, an additional criterion was whether the taxpayer was materially responsible for children or not. The study was conducted based on the data provided by OECD for the years 2000–2013. The study shows that the overall PIT burden fell in years 2000–2010, however since 2011 to 2013 there was an increase in both the level of taxation and the number of tax rates for all analyzed groups. This increase related mainly to people working and raising children.

Key words: taxpayer, PIT, tax rates, gross wage

